

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adóznak vissza.	Előfizethető a Kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfehérvár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyen szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttár soronként 50 kr. Többesrői hirdetéseknek engedmény
--	---	---	---	--

A néppárt revíziót követel !!

A néppárt központi irodája.

A néppárt központi irodája a következők értesítőt közli:

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a „Néppárt“ Budapesten (VI. Podmaniczky-utca 8. sz. I. em.) orsz. központi irodát nyitott, s hogy az már működését is megkezdte.

Hogy pedig e működése sikeres lehessen, esedezünk, kegyeskedjenek a „Néppártot“ érdeklő, mindennemű, akár politikai, akár társadalmi mozzanatiól a fentcímzett irodát eszentul azonnal értesíteni, de **csak az irodát és ne egyes személyeket**, bárki legyen is az, mert hisz ép azért nyílt meg az iroda, hogy közvetítő legyen a párt vezetői és a közönség között.

Csakis a fentnevezett irodára *címzendők* tehát a jövőben az értesítések, kérdések, jelentések, akármitféle küldemények, szóval minden, mert az iroda majd mindent rendeltetése helyére továbbít, kézbesít.

Kérjük továbbá azon **napi és heti lapok** szerkesztőit, kik a „Néppárttal“ rokonszenveznek, szíveskedjenek a központi irodát *lapjaikkal megfizetni*, a miért az iroda viszontszolgálat gyanánt időről-időre tudósításokat fog nekik küldeni.

Végül kérjük a kedves hazánkban levő összes **kath. köröknek, kath. olvasóegyleteknek** vagy akár mily néven ismert **kath. szövetkezeteknek elnökeit**, kegyeskedjenek mind az **illető testületnek**, mind pedig **saját** neveiket és lakhelyeiket az irodával közölni.

De bár honnan és bármit írjon, küldjön vagy kérdezzen is valaki, **sohase feledje el kiírni levele homlokzatára** azon **orsz. képviselő választó-kerületnek** nevét és a **vármegyét**, a melyhez tartozik.

Perczel Dezső.

(b. f.) Perczel Dezső belügyminiszternek a Ház csütörtöki ülésén mondott beszéde egy szóval jellemezve:

monstrum. A szántsándékos elferdítések. a rosszakaratu rágalmak, az önkényes törvénymagyarázat, a hamis következtetések. az üres, szemfényvesztő ígéretek és bombasztikus frázisok csudálatos keveréke ezen beszéd. Nincsen benne egy mondat sem, melynek tarthatatlanságát a tények, a törvények, vagy a logika fonálán ki ne lehetne mutatni. De mi ebbe nem bocsátkozunk bele. Erre sem időnk, sem terünk. sem kedvünk nincsen s ezért csak legvastagabb, ugynevezett szarvashibáival foglalkozunk röviden.

Miután a miniszter ur szerencsésen kivégezte és kannibális étvágygal meg is ette dr. Prémust. neki ment Apponyi grófnak, a kinek aztán valóságos prelekiót tartott a törvények respektálásáról. Apponyi gróf tudvalevőleg kétségbe merete vonni a kormány képességét a felekezeti béke helyreállítására. Perczel ur erre a legkomolyabb ábrázattal kijelentette, hogy a kormány igen is a felekezetek *pacifikációját* (ez a legújabb schlagwort) tűzte ki feladatául s e célból a »legkomolyabban akarja« a katolikus hitelveket természetesen nem sértő decemberi törvények végrehajtását. Szerinte a kormány igenis képes erre, mert pártja erős és lelkes, hazafias és energikus. presztizseje pedig a legutóbbi időben nőtt, »nem csak az ország határain belül«, hanem — uram bocsá — »azokon kívül is.« Legnagyobb slágere azonban mégis az volt a t. c. miniszter urnak, hogy hát az, aki e törvények végrehajtását nem akarja, revíziójukra ellenben törekszik, az nem respektálja a törvényt, ergo nem jó hazafi. Punktum.

No nézze meg az ember a kis hamist. t. i. a miniszter urat! Mely nagy respektusa vagyon egyszerre a törvény eránt. Hát még a t. liberális párt! Az Tisza Kálmántól kezdve egészen le Tisza Istvánig, beleértve természetesen Bobula Jánost és Wlassics Gyulát is, mily lelkesen tapsolta meg Perczel ur szentenciáját: A törvényt végre kell hajtani, mert a ki végre nem hajtja, az nem respektálja! Hát kérdjük most teljes tisztelettel: Mi történt a *nemzetiségi törvénynyel*? Az már 1868-ban hozatott és

végrehajtvá még ma sincsen. És ki nem hajtotta végre? A husz év óta kormányon levő liberális rendszer. Tehát ki nem respektálja a törvényt? Vagy a választási törvény, végrehajtották-e ezt a liberális kormányok 1876-óta? Megfenyítettnek-e ezen törvény értelmében a vesztegetések, erőszakoskodások s egyéb visszaélések? Hogy miképen kezeli, miképen respektálja a liberális rendszer a törvényt, azt husz év alatt sajnosan tapasztalta minden polgára e hazának s ezért visszautasítjuk Perczelnek a törvény tiszteletére intő szavait. Tanulja meg előbb a miniszter ur tisztelni a törvényt s aztán beszéljen.

Különbén is semmi esetre sem áll az, hogy egy fennálló törvény végrehajtása megnyugtatólag hatna azokra, kik e törvény létesítése ellen voltak és vannak és nemcsak abszurd hanem határozottan törvényellenes azon tétel felállítására, hogy az állam adófizető polgárainak egy nekik nem tetsző törvény revízióját vagy eltörlését követelniök nem szabad. Ez határozott korlátozása alkotmánybiztosította jogunknak és bármint tesz ellenünk, néppártiak ellen a kormány, mi e jogunkból nem engedünk egy jottányit sem. Ha Perczel ur és társai nem értik ezt most, majd meg fogják érteni a legközelebbi általános képviselő választások alkalmával. Most csak annyit kérünk még: Hát a véderőről szóló 1889-iki, meg a mezőrendőrségről szóló 1894-iki törvények végrehajtása megnyugtatólag hatott-e a haza polgárainra? Csak kérdezze meg eziránt a honvédelmi, meg a földművelésügyi minisztereket.

Az állami anyakönyvekről azt mondta csütörtökön a miniszter ur, hogy azok életbeléptetésére vonatkozólag serényen folynak az előmunkálatok. Isten neki, hadd folyjanak. De azt már megengedi Perczel ur, hogy igen, de igen furcsának találjuk amit az eddigi egyházi és a jövőendő állami anyakönyvezetőkrol mondott. Az egyházi anyakönyvekről azt állította ugyanis, hogy a papok ezeket sok, sok esetben tévesen, pontatlanul sőt határozottan bünös szándékkal vezették és vezetik és ezen szava:

bizonyítására fel is hozott néhány esetet. Perczel ur, tudja-e Ön, mily csunya váddal illet egy nagy testületet, mely ezer éven keresztül hervadhatatlan érdemeket szerzett a magyar haza körül és megfizethetetlen szolgálatokat tett az államnak? és minő alapon? A nagy tömeggel szemben eltörpülő, szinte elkerülhetetlen néhány hiba, tévedés alapján. S Ön ezen kivételek alapján mer gyanusítani egy egész nagy testületet? Hiszen ha lovagias uri emberek társaságában merne előállni ilyen szörnyű váddal, menten kidobnák Önt! Egyébiránt mielőtt másokat vádolna, nézze meg, milyen az Ön közigazgatási személyzete. Nem olvassuk-e mindennap még a liberális újságokban is, hogy ez vagy amaz a jegyző, szolgabíró, polgármester vagy alispán hülsen kezelés vagy egyéb rendeltenségek miatt állásától felüggeszett vagy elmozdított, vagy pedig fejelem vizsgálata alá helyeztetett? Csináljon előbb rendet a saját közegeivel aztán dőljön vagy, ha ez már vérében van, gyanusítson másokat.

Hiszen híres egy anyakönyvvezetés lesz az, melyet az Ön közegei majd végezni fognak! Pláne, mikor olyan törvénytudó és tisztelő urak és mesterök van, mint pld. Ön. Ön még mindig törvénykezisben utazik, illetéktelen faktorokra hivatkozik és maga is illetéktelenül magyarázza a törvényt. Ön szerint a tanítók igen alkalmazhatók anyakönyvvezetőknek, mert ezt már hivatalbeli elődje is úgy kontemplálta, mert a szakbizottság nem nyilatkozott a tanítók kizárása ellen, és mert az anyakönyvvezetés Ön szerint nem közhivatal. De csak Ön szerint, mert hiszen maga az állami anyakönyvvek-

ről szóló törvény — s Ön elég ügyetlen volt ezt elismerni — igenis közhivatalnak deklarálja az anyakönyvvezetést, az 1868-iki közoktatási törvény pedig megtiltja a tanítóknak más hivatal viselését.

A mit a néppárttól mondott, arra az ezen párttal épen nem rokonszenvező H o c k János adja meg a választ a »Hazánk«-ban: »Perczel Dezső megirigyelte Eötvös Károly sikereit és tehetségének teljes energiájával vetette magát Zelenyák Jánosra, aki a Házban egyedül képviseli a néppárti mozgalmat. Sok gondot és fejtörést okozhat a kormánynak ez a kicsinyelt néppárt, hogy teljes szónoki apparátusát mozgósítja ellene. A belügyminiszter is jónak látta támadását arra a szokatlan térre átvinni, a hol a komoly érvek helyett a gyanúsításnak fegyvereivel lehet küzdeni. Azt a politikai pártot, a mely még csirájában él csupán és a melynek nagyobb akció kifejtésére még alkalma sem volt, oly súlyos vádakkal illette, a melyeknek a kormány padjairól egyetlen parlamentben sem volna szabad elhangzaniok. Hova jut Magyarországon a véleményszabadság nagy politikai principiuma, ha a meggyőződés szabadságát a pártok kölcsönösen vem tisztelik? A kormány tagjaihoz pedig épen nem illő dolog, hogy politika ellenfeleiket országháborítóknak és a társadalmi anarchia felszítóinak tüntessék fel.«

Politikájának többi hibáihoz más alkalommal lesz szerencsénk. Most még csak egyet: Ha Ön és kollégái úgy folytatják, a mint megkezdették, akkor egyenesen a néppárt malmára hajtják a vizet.

A csáktornyai választás.

(?) Perczel Dezső belügyminiszter a képviselőház csütörtöki ülésén elmondott konfuzus beszédében hosszasan foglalkozott a csáktornyai választással. Beszédének erre vonatkozó részét szóról-szóra alább közöljük, de előbb még néhány megjegyzést kell tennünk. A belügyminiszter nem ment bele azon vádak cáfolatába, melyek a néppárt a Wlassics-párt, nevezetesen Gózon választási elnök és cinkostársai ellen emelt s a mely vádak megdöbbenő világitásba helyezik azon politikai romlottságot, melylyel a magasabb közéleti körökben kultuszminiszterének hivatalos kortesei, lábbal tiporva minden törvényt, országot és vesztegetés segélyével szerezték meg jelöltjüknek a győzelmet.

A miniszter ur egy szóval sem kísérelte megeafolni a vádak, egyszerűen azért, mert ezeket megeafolni nem lehet, hanem e helyett dr. Premus zágrábi érseki titkárnak ügyével foglalkozott, melyet olvasnánk dr. Premus nyilatkozataiból már ismernek. Nem akarunk e helyütt bővebben foglalkozni a miniszter ur által felhozottakkal, hanem inkább rámutatunk egy a *miniszter urnak, mint közegeinek vastag közjogi tudatlanságára.*

A miniszter beszéde szerint a csáktornyai főszolgabíró dr. Premus „az ország területéről kiutasította“. Már pedig azt csak mégis tudnia kellene nemcsak a főszolgabíró urnak, hanem talán még a miniszter urnak is, hogy az 1879. L. tc. értelmében *a magyar és horvát polgárok állampolgársága egy és ugyanaz.* Már ez is megakadályoz, hogy a horvát-szlavon részeket *államnak* tekintsük. Minden első éves jogász, de minden 8. osztályu gimnazista is tudja, hogy Horvát-Szlavonország nem külön *állam*, hanem csak Magyarországnak bizonyos autonóm jogokkal felruházott kiegészítő része, — a miből következik,

gyarapodik és pedig nem egyenlő arányban a lakosság szaporodásával, hanem mindenütt ennél sokkal nagyobb mértékben. Keleten csak a születési többlet okozza e gyarapodást, nyugaton hozzájárul ehhez a beözönlés, bevándorlás; két dolog vonzza őket ez országokba: a korlátlan szabadság, melyet itt élveznek és ez országok nagyobb gazdagsága.

Míg más népek bevándorlásuk után lassan asszimilálódnak s felveszik azon ország népének szokásait, mely befogadta, az anyországgal való összeköttetést megszaktják, s nem képeznek az új hazában különálló nemzetet, hanem mint pl. nálunk a felsővidéki szászok példája mutatja, vallásuk dacára beleolvadnak az ország népébe, addig a zsidók azt a páratlan jelenséget mutatják, hogy egy az egész világ szétosztott nép nem elegendik össze csoporttal, kikkel együtt él; akármilyen kis eszokortban legyenek is együtt s muljanak el bár évszázadok: rendületlenül megőrzik nemzetiségüket. Nem kisebb ember, mint Schopenhauer, kit pedig a legnagyobb rosszakarat sem nevezhet elvakult, maradi elmének, mutatott rá e tüneményre. „Ez a földnélküli János — mondja — a népek között, mindenütt találkozunk vele a földkerekségén, sehol sincs otthon, sehol sem idegen, példátlan makacssággal őrizve meg nemzetiségét.“ Nem változtat a tényen a recepei.

Denis képviselő hazája több mint száz évvel ezelőtt — 1791. szept. 27-én — adott nekik teljes polgárjogot. Azóta sem változott meg ez az állapot. Franciaország példája rontja le azt az állítást, melyet anny-

TÁRCA.

Mariska leányom sirjánál.

Elhervadtak sirodon a virágok,
A ridel tél leve fuvalt reájok:
Igy hervadtál te is el egy zord napon,
Hogy a halál-angyal esékolt homlokod.

Várj csak, édes, ha eljön a kikelet,
Virág-ágyggyá változik át nyughelyed,
Illatozó úde virág vessz körül,
Míg a téli lepel reád nem terül.

Keresztulhoz két rózsafát ültetek,
Sugár-magast, mint volt a te temetőd;
Illatozó rózsá-ágak bimbóval,
Mint te voltál nyájassággal, mosolytal.

Három áru, három színt viola
Egész ágyggyal jön ide az oromra,
Konyum gyönygy: esillag mind e virágon:
Itt nyugszik az én világi vígságom!

Tomor Ferenc.

R. F.

— A „Fejermegyei Napló“ eredeti társaja. —

Páris, február 28.

Most, hogy nemsokára Bánffy báró meg fogja próbálni a zsidók recepeijéről szóló törvényjavaslatot a főrendiházzal elfogadtatni, talán nem érdektelen megemlékezni egy interpellációról, mely oly ország parlamentjében hangzott el, hol a zsidók több mint száz év óta élvezik a többi polgárral való teljes egyenjoguságot. A francia kamarának

most folyó budgetvitája alkalmából a minap Denis republikanus párti képviselő azt kérdezte a kormánnytól, hogy mit szándékozik tenni a zsidóknak a közigazgatás minden ágában való tulságos terfoglalása ellen. Meg kell jegyezni, hogy ez az interpelláció nem származik valami antisemita képviselőtől, ilyenek, kik politikai programjuk főpontjául a zsidóság elleni harcot tűzték volna ki, a francia parlamentben nincsenek. Az interpelláció tárgyalását elhalasztották — hisz meglehet, hogy addigra megbukik a miniszterium s akkor nem koll az odíozus ügygyel foglalkozni, — a francia újságok pedig vagy egyszerűen elhallgatták az ülésnek ezt a kis mozzanatát, vagy azt bizonyították, hogy nincs, hogy nem létezik „zsidó kérdés.“

Mint vallási kérdés tényleg nem létezik. Boldoguljon mindenki saját tetszése szerint. Még a legnagyobb antisemiták sem támadják a zsinagógát, a ritust vagy a rabbinusokat. S azért nincs igazuk azoknak, kik az antiszemizmust vallásgyűlöletnek nyilvántítják.

Az az áramlat, mely mindenütt, minden tekintetben egymással ellenkező nemzeteknél is egyenlőképen újra és újra felmerül, hivat a társadalom minden rétegéből, és nagy szellemek közül szedi, semmiképen le nem eszondosítható és nem egyéb, mint a nemzeti szellemek visszahatása oly elemmel szemben, melyről érzi, hogy idegen és hogy terfoglalása veszélyes.

A zsidók összes száma nehezen állapítható meg, legvalószínűbb még az a becslés, mely 6 milliót vesz fel. Számuk folyton

hogy egy Horvátországban lakó, de a szűkebb Magyarország területén időző magyar állampolgárt „az országból kiutasítani” nem lehet, nem szabad, s az a hatóság, mely mégis így cselekszik, nem csak elárulja járatlanságát hazai törvényeikben, hanem törvénytelenéget is követ el.

Node hagyjuk ezt a kérdést egyelőre. Még csak annyit jegyzünk meg, hogy dr. Prémusnak igen joga volt a Csáktornyai kerületben időzni, 1) mert e kerületben felvesége van és 2) mert a kerület a zágrábi főegyházmegyébe tartozik. Különben is, maga dr. Prémus kijelentette, hogy őt a zalamegyei alispán határozott kérelmére küldte Posilovic érsek a kerületbe, de nem azért, hogy a papságot „fanatizálja”, hanem ellenkezőleg, hogy higgadságra intse. Ezt a tényt nem cáfolta meg sem az alispán, sem a belügyminiszter, kinek mi már azért sem hihetjük egy szavát sem, mert még nem hozta tisztába reverzalisanak odíózus ügyét.

És most adjuk át a szót a belügyminiszternek, ki a következőket mondta dr. Prémus ügyéről:

T. ház! A megindult költségvetési vita kezdetén, ha nem esalódom a mult pénteki ülésben, Batthyány Tivadar gróf képviselő ur megemlékezett a Csáktornyan az e hónap végbement választásról s azon alkalommal felhasználádnak tartotta dr. Prémus Gáspár zágrábi érseki titkár esetét. Ehhez képest azt hiszem, természetesen fogja találni a t. ház, hogy én kötelességemben állónak ismertem ez ügyben hiteles adatok (!) beszerzését, s ennek megtörténte után azt hiszem, ismét csak kötelességem teljesítek, midőn a t. ház szives figyelmét kikérem, hogy ezen adatok alapján és a valódi tények hű előadásával ismertessem meg a t. házat az ügy állásával. (Halljuk! Halljuk!)

T. ház! Dr. Prémus Gáspár zágrábi érseki titkár, a ki politikai jogait Horvátországban gyakorolja, s a kit mint illet Magyarországban ilyen jogok gyakorlása meg nem illet, január 18-án hírvét vévén annak hogy a csáktornyai kerületben képviselővá-

lasztás léssen, Csáktornyába utazott s ott a ferencrendiek zárdájába a kerületi papságot értekezletre hívta össze s azon az értekezleten megalakította a néppártot (!), dr. Major Ferencet néppárti képviselőjelöltül felleptette (!) s vele a körutat megkezdvén, nemcsak a plebániákban, hanem a községházakban, de — saját beismerése szerint (!) — a kocsmákban is beszédeket tartott, a mennyiben a jelölt a horvát nyelvet nem bírván, horvátul az érseki titkár tolmácsolta azokat és a maga részéről is egy pár kitérő szóval kommentálta. Ezen eljárása folytán nemcsak a népet, de főképp a papságot annyira fanatizálta (?), hogy többen a kerületbeli plebánosok közül nemcsak a szószékről, az oltár mellől mondtak politikai beszédeket... (Felkiáltások jobbfelől: Szép dolog. A feszületet meg a templomon kívül is felhasználják a korteskedésre, Mozgás balfelől.)

S z a l a i Imre: Én ellenem is beszéltek a templomban. (Zaj.)

Meszlieny Lajos: Én ellenem is beszéltek kormányparti papok a templomban. (Zaj.)

Bartha Miklós: Az oláh papokat nem ellenőrzik! (Mozgás. Zaj. Halljuk!)

Elnök: Csendet kérek!

Perczel Dezső belügyminiszter: Méltóztassanak meghallgatni; az egész tényállást el fogom mondani s akkor méltóztassanak elnéni. (Halljuk! Halljuk!)

Bartha Miklós: Egy papnak se szabad korteskedni. (Talán a pap is polgár s ezért jogában áll korteskedni. Szerk.) Unitáriusnak se! Ellenem beszélt az unitárius esperes! (Mozgás jobbfelől. Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Elnök (csenget): T. Ház! Csendet kérek; méltóztassanak a szónokot meghallgatni.

Perczel Dezső belügyminiszter: Ennek híre Zágrábba is eljutván, nevezett érseki titkár Zágrábba visszahivatott s tényleg január hó 26-án oda vissza is ment. Február hó 4-én azonban az ő saját nyilatkozata szerint, érsekeinek megbízásából, azon magával vitt érseki rendelettel, mely szerint a csáktornyai kerületbeli papságnak tudtára adassék, hogy egyházi jelvényeket választási mozgalmakban nyilvános helyeken használni nem lehet. Ujra Csáktornyára utazott s saját előadása szerint pusztán a véletlen okozta azt, hogy Nagy-Kanizsán

találkozván Major Ferencel, ő vele utazott Kanizsáról Csáktornyára, ő vele tette meg tovább is utját és ismét néhány községben vállalkozott a tolmács szerepére és ismét ugyanazt az eljárást követte (!)

Ezután következett be az, hogy a csáktornyai járás főszolgabírája őt, mint a kit Magyarországon politikai jogok gyakorlata meg nem illet? a fennálló tolonrendelet értelmében az 1885. évi — tehát nem is új keletű — február hó 14-én kelt rendelet d) pontja értelmében kihallgatván, kihallgatás alapján, melyről felvett jegyzőkönyvben sajátkezűleg elismeri, hogy kijelentései jól vannak felvéve, kitoloncolta, illetőleg az ország területéről kiutasította. (Elnök helyeslés jobbfelől) és az izgatás vádjára nézve felvett vizsgálati iratokat az erre nézve illetékes nagy-kanizsai kir. ügyészséghez tette át. (Helyeslés jobbfelől.)

Most pedig kérem tessenek figyelembe venni azt, hogy ezen határozat dr. Prémus Gáspár zágrábi érseki titkárnak nyomban kihirdetvén, ő abban expressis verbis megnyugodott.

Ez a száraz tényállás t. ház, ezt kívántam a t. ház tudomására hozni. (Helyeslés jobbfelől.)

Az appropriáció.

A képviselőház esztörtökön folytatta az Albrecht főherceg halála miatt (Szilágyi Dezső elnök szerint a farsang kedvéért) félbeszakított appropriációs vitát.

Victoriesz Miklós és Terényi Lajos a javaslat mellett, az Ugronparti Szacsavay Sándor pedig ellene szóltak fel, mire Perczel Dezső belügyminiszter elmondta vezéreikünkben érdeme szerint méltatott beszédét, melynek eszmemenetét (ha ugyan van benne eszme) itt adjuk:

Dr. Prémus esetének elferdítése után Apponyi támadásaira válaszolva a miniszter, kijelenti, hogy a kormány a legkomolyabban akarja az egyházpolitikai törvények végrehajtását, mert csak azt tartja a pacifikáció egyetlen eszköznek. Az állami anyakönyvek életbe léptetése szeptember havában eszközölhető lesz. Az előmunkálatok már serényen folynak. Ha itt-ott a végrehajtásnál valamelyes tévedés fog előfordulni, az nem fogja

szor hallunk, hogy a népek maguk kényszerítették a zsidókat arra, hogy kizárólag a pénzzel, kereskedéssel és közvetítéssel foglalkozzanak, kizárván őket a földbirtok élvezetéből. Ime ez az akadály már száz év óta szünt meg létezni, s azért ott sem akadt még a fehér holló: a földet mivelő zsidó. Egyszerűen azért, mert a föld aránylag csekély jövedelmével nem elégszenek meg, nekik kizárólag a kereskedő, bankár, közvetítő könyű és jövedelmező szerepe kell. Nem is szükséges H i r s c h bárónak kísérletére hivatkozni, ki hitsorsosait Dél-Amerikában földmivelésre akarta szoktatni és kinek vállalkozása teljes kudarcot vallott.

Franciaország példájára befogadta a zsidókat Dánia 1848-ban, Anglia 1849 és 58-ban, Ausztria-Magyarország 1867-ben, Italia 1860 és 70-ben, Németország 1869 és 71-ben Svájc 1866 és 74-ben, Bulgária és Szerbia 1878 és 79-ben. Csak Oroszország, Románia és Portugália nem adott még nekik polgárjogot.

A „sehol sem otthon, sehol sem idegenek” egyesítésére alapították 1860-ban az „Alliance Israélite Universelle”-t. Crémieux műve az, melyre oly büszke volt, (és lehetett is) hogy bár a közéletben sokkal fényesebb állásokat töltött be, 1871-ben pl. a négyes kormány tagja volt, egyszerűen csak azt vésette sirkövére, hogy az egyesületnek alapítója volt. 60-as központi bizottság vezetői az ügyeket, melynek tagjai minden országból sorakoznak. Központja Párizs. Ha valahol az Alliancenak 10 tagja van, az helyi bizottságot, több helyi bizottság vidéki bizottságot választhat, de ezek csak helyi érdekű

ügyekben határozhatnak. Minden fontosabb ügy — vonatkozzék ez bármely országra — a központi bizottság döntése alá tartozik, kinek beszoigaltatandók az összes bevételek. Nyílt budgetje az egyesületnek meghaladja évenként a milliót, de világos, hogy céljaik keresztülvitelére még sokkal nagyobb összegekkel rendelkeznek. Maga Crémieux mondta: „az Alliance sem francia, sem német vagy angol. hanem zsidó, egyetemes, azért halad, azért hatalmas.”

Ez az egyesület a zsidó nemzetnek képviselője, az egyesíti őket; tárgyal a hatalmasságokkal, a kikhez memorandumokat és ultimatumokat intéz. Nemzetközi forum. A zsidó az ubi bene, ibi patria elvet követi. Jól világítja meg ezt Blowitz-nak, a „Times” párizsi levelezőjének válasza, melyet Carmen Sylvának adott, mikor ez őt nemzetisége felől kérdezte: „Istenem azt magam sem tudom. Németnek születtem Csehországban, most Franciaországban élek, hogy Angliát szolgáljam. E mellé oda illik a Rothschild dinasztának története. Más ember ott él és hal meg, a hol születik, s csak a legnagyobb szükség esetén hagyja el hazáját. Nem úgy a Rothschildok. A család alapítójának (Anselm Rothschild) öt fia volt. Noé három fia közt osztotta fel a földet, hogy benépesítsék, Rothschild öt fia közt osztotta fel Európát, hogy kizsákmányolja. Anselm Frankfurtban maradt, Salamon Bécsbe ment, Náthánnak jutott London, Károly eleinte Nápolyban volt s csak később ment Párizsba, melyet James választott magának.

A waterlooi csata alkalmából csinálták az első nagy spekulációt. A közvélemény nem bizott a csata sikerében, az a közvélemény, mely pénzzel már akkor is irányítható volt. A papírok estek, estek, a Rothschild ház meg vette, akkor is, mikor külön futárjától már értesült a csata eldőléről. Nemsokára megérkezett a győzelem híre, a papírok egyszerre felszöktek és a Rothschild ház milliókat vágott zsebre. Azóta serényen tovább folyik az ő és más bankárok részéről — kik, sajátságos, mindenütt zsidók — spekulációk, részvénytársaságok és börzejáték utján a milliók összeharásolása, oly sikerrel, hogy, mint R a t z i n g e r mondja, ha a nagy kapitalisok ilyen arányban való gyarapodása még 50 évig tart, realis számítás szerint akkor egész Európa ki van szolgáltva néhány bankárnak. Csak milliósok és munkások lesznek, a társadalom legerősebb támasza, a birtokos középosztály meg eltűnt. De kell-e eddig várunk? Nem elég meggyőző példa, hogy egy 43 millió lakossal bíró állam, mint a miénk, nem tudja pénzügyeit a maga erejéből rendezni, hanem egy emberhez kell folyamodnia, kinek ez az üzlet milliárdok hoz a konyhára? Aztán merje valaki e beteges állapot orvoslását, a tőzsde uralmának megszüntetését kérni, a méltatlankodás egyértelmű hangjai emelkednek az egész sajtóban a vagyon és szabad verseny ellen tervezett merénylet miatt.

Makár.

(Folyt. köv.)

jelenteni az új rendszer hiányos voltát, hanem a kezdet nehézségeit. Adatok sorol föl, mennyi anomália, tévedés s öntudatos, büns szándéku megtévesztés fordul elő a mostani felekezeti anyakönyvoknél. Lesz 3000 anyakönyvvezető, akiknek hetenkint átlag 4-5 bejegyzésük lesz csak. Első sorban a jegyzőkre, azután a tanítókra számít, kiknek alkalmazása ellen sem az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött szakbizottság nem nyilatkozott, sem az 1868-iki közoktatási törvény nem intézkedik, mert az anyakönyvvezetés a törvény értelmében nem közhivatal, hanem csak annak tekintendő. (A miniszter saját szavai!) Így gondolta ezt már Hieronymi is.

A közigazgatási reform dolgában esdálkodik, hogy e részben épp a nemzetipárt támadja a kormányt. A garanciális törvényeket 1896. év tavaszáig elkészíti, de benyújtás előtt a javaslatokat megküldi a megyéknek és városoknak.

Nem hiszi azonban, hogy a közigazgatás reformja ezen az országgyűlési cikluson végre lenne hajtható vagy keresztül lenne vihető. Védi a szabadelvű pártot, amely az egyházpolitikai kérdésben párttáborozattal tette lehetetlenné, hogy sorából bárki is a liberalizmus ellen szóljon. Az elvűség és az elvek kiküzdése erkölcsi presztízst szerzett a kormánypártnak. Elismeri azonban, hogy a parlament presztízse megfogyott.

Zelenyák János beszédére alig van mit mondania, hisz eléggé megfelelték arra a parlament minden oldaláról, csak annyit mond, hogy annál hazaforlatlanabb programot nem látott (!) még sohasem ebben a hazában és azt hiszi, hogy még egykor neki kelt a párt mostani veresét védelmébe venni párthíveik elől (!), mert e programban csak egy őszinte nyilatkozás van s ez a revízió, amelyre aztán nem a Bismarck-féle egy esep szocialis olaj, hanem mindjárt egy egész korszak van öntve.

Bartha Miklós személyes kérdésben bizonyítja a miniszterrel szemben, hogy az anyakönyvvezetők igenis állami hivatalnokok.

Perczel Dezső válaszolja, hogy, mert az anyakönyveket magyarul fogják vezetni az a magyar nyelv terjesztésének egyik eszköze lesz.

Vajay István nem szavazza meg a szerencsésen kimult Wekerle-kormány folytatásának az appropriációt.

Öt pernyi szünet után elült az öreg ágyú: a fiatal Tisza István beszélt s a nála már szokott arrogáns hangon mondta el „mely” meggyőződését (az apjára „szent” volt) a különféle politikai kérdésekről.

Mindenekelőtt az egyházpolitikával foglalkozik s bizonyítja, hogy 1892. május havi költségvetési vitában az egész ellenzék követelte a kulturpolitikát és különösen Apponyi Albert, akinek beszéde hatásán fogadták el Irányi határozati javaslatát. Fejtette, hogy az egyházpolitikának egész tartalma nem sérti a kath. dogmákat. Ezt vallotta Apponyi 1892. Nov. 22-iki beszédében is. Azután bizonyítja, hogy nem lehet a szabadelvű pártot felelőssé tenni a néppárti mozgalom miatt, mert e mozgalom minden más pártnak ellensége. Ennek leverésére Deák Ferenc és Kossuth Lajos politikai utódainak kezét kell fogniok.

Arra nézve, hogy a szélsőbaloldal egy része is megszavazza a kormány egyházpolitikáját, cinikusan megjegyzi, hogy a kormány nem kérte a szélső baloldal támogatását. Ha a szélsőbaloldal megszavazta az egyházpolitikát, azzal nem a kormányt tesz szolgálatot, hanem csak hü maradt saját elveihöz.

Attérve a fuzióra, kijelenti, hogy erre szükség nincsen, ambar előnyös volna, ha létre jönne. A kiegyezés szerinte csak így helyes, a mint megalkották s ezen változtatni nem szabad. Ha tehát a nemzeti párt fuzionálni akar a szabadelvű párttal, adja fel a kiegyezés bővítésére előző elveit. A javaslatot természetesen elfogadja.

Bethlen Gábor (nemzeti párt) kijelenti, hogy a nemzeti párt és a szabadelvű párt között újból szélesült az áthidalhatatlan úr. Csodálatos egy logikának tartja azt, a mikor Tisza István azt kívánja, hogy hazafiságból mondjon le azokról a követeléseikről, a melyeket hazafiasaknak tart. A szász paktumról az a fölfogása, hogy a paklizással a kormány maga is belépett a szász néppártba. Az Emlé-ről kimutatja, mennyivel támogatja a kormányt: az iskolák számára könyveket, tanítóknak fizetést, stb. adván. Nem szavazza meg a javaslatot.

A tegnapi, pénteki ülésen Pongrácz Károly gróf személyes kérdésben történt felszólalása után

Váradny Károly megokolta, miért viseltetik feltétlen bizalmatlansággal a kormány iránt. Az egyik ok a kiegyezéshez való rideg ragaszkodás. A másik a kormány álliberalizmusa. Követeli a választási törvény revízióját, mert e nélkül a kormány működését csak pártpolitikának lehet tekinteni. Ugron Gábor határozati javaslatát elfogadja.

Egy Szilágyi Dezső elnök által provokált zajos jelenet után

Wlassics Gyula kultuszminiszter beszélt röviden és őrösen. Polemizál Apponyival, ki szerinte rendszerváltoztatást követel. Nem kicsinyli a néppártot, de tul sem becsüli, muló tüneménynek tartja, mert nélküli a politikai ésszerűséget. (?) Politikát felekezeti alapon nem lehet csinálni. (?) Ugron Gábor parlamenti elméleteit kivihetetlennek tartja, s a választásokról szólva, azt a nézetét fejezi ki, hogy ideális választás sehol sincs és nem is lehet. (?) Batthyány Tivadar gróf vádjára, mely szerint a mióta Wekerle kabinet gyakorolja az utcával való kokettirozást, azóta terjed a szocializmus. Ez nem áll, mert a liberális tüntetéseket az intelligens elemek szervezték. (?)

Batthyány Tivadar gróf éles válasza után Deésy Zoltán, (nemzetipárti) ráolvasta a szabadelvű pártra Tisza Kálmán 1875-iki beszédét, mely szerint valódi parlamentarizmusok, a hol a bukott miniszterelnök az új háta mögé áll, szó nem lehet. A javaslatot nem fogadja el.

Bessenyei Ferenc pártolja a javaslatot.

Utána Szapáry Gyula gróf általános figyelem közepette válaszolt Tisza István beszédére. Mindenekelőtt rosszalja, hogy utólag olyan tétel tetetett fel a költségvetésbe (ujonchátalék), mely a pénzügyi biztonság előtt nem volt. A 67-iki kiegyezés nézve kijelenti, hogy ennek fönntartását követeli s hogy a hadsereg mai szervezetét hazánk jól fel fogott érdekében fönntartani kívánja. Sokat hallott már beszélni a Hazában a felekezeti és vallási érzelmek kinéletéről, de kérdi, tudja-e valaki, hogy ez a kimélet miben áll? Hogy mit ért a kormány az elvek fönntartása alatt? Kívánja a 67-es alapon álló pártok egyesülését, ugy, hogy a nemzeti párt is részt vegyen abban. Ezért szükségesnek tartja a kiegyezés magyarzásának megszűntetését. Helyteleníti a kormány bizalmát a függetlenségi párt egy részében és kijelenti, hogy a fuziót ugy, a mint Bánffy báró akarja, visszautasítja. A költségvetést nem szavazza meg.

Polónyi Géza konstátálja, hogy állami életünk fejlődésében új és jelentékeny korszak köszöntött be. Új pártalakulásokkal új politikai jelszavakkal találkozunk napoként.

Ezután kifigurazza a liberális kabinetválságokat, majd élesen elítéli a csáktornai főszolgabírókat dr. Prémussal szemben követett eljárását. Vajay István közbekiált: Hazaárulás! A mire Gajári Ödön a „Nemzet” szerkesztője pálinka-mérőbe való hangon rámondult Vajayra. Polónyi folytatva beszédét, maró szatírával bírálta meg Bánffy br. nyilatkozatait, a kormány fuziótörekvéseit és a néppárt ellen intézett támadásait, majd rátért a függetlenségi és 48-as párt ügyeire, s kijelenti, hogy az Ugron- és Justh-frakciók

között elvi ellentét nincs. Köztük válaszfal a politikai magatartás kérdése volt azon kormánnyal szemben, a mely elvesztette a nemzet előtti tekintélyét és jogosultságát.

Vonatkozással Eötvös Károlynak és Tisza Istvánnak azon szavaira, hogy Kossuth Lajos és Deák Ferenc politikai utódai kezét fogva fognak küzdeni a néppárt ellen, az ellenzék zajos tetszése mellett azt mondja, hogy a Tiszákat soha Deák Ferenc mellett, hanem mindig ellene látta működni. Eötvös Károly a Deák-párt híve volt, hogy aztán a zászlót cserben hagyja s később Kossuth Lajos elveivel Tisza Kálmánt támogassa. Ő maga mindig hü maradt elveihöz, melyek Kossuth Lajos elvei is voltak, jöllehet ráfognák, hogy ő reakcionárius.

Nem osztja a néppárt felfogását, mely a 67-es alap védelmére vonatkozik, de a mi a revízió kérdését illeti, az teljesen jogosult, hiszen a liberális egyházpolitika is revízió, a függetlenségi és 48-as párté is revízió.

A fuzióra nézve azt mondja, hogy a kormány egyenes elvfeledést követel Apponyitól, kit azelőtt folyton gyanúsított. Különben is felhozza, hogy a miniszterelnök a nemzeti kaszinóban ugy nyilatkozott, hogy neki a függetlenségi párt kebeléből 33 szavazat áll rendelkezésére.

Bánffy báró ezt tagadja, mire Ugron Gábor közbekiált: Andrassy Gyula gróf.

Nagy zaj keletkezett erre, Polónyi Géza röviden kijelentette, hogy Ugron Gábor határozati javaslatához csatlakozik, mire Andrassy Gyula néhány konfuzus szóval tagadja is, állítja is, a mi róla felhozott.

Ugron Gábor újra kijelenti, hogy a legutóbbi válság idejében Andrassy Gyula azt mondta a kaszinóban, hogy Bánffy a horvát bánnal szemben 33 szélsőbaloldali képviselő jóindulatában bizik.

Andrassy Gyula gróf ezt csak az egyházpolitikára vonatkoztatja.

Az ülés nagy izgatottság közben ért véget.

BELFÖLD

— **A király köszönete.** A király legfelsőbb kéziratot intézett Bánffy báró miniszterelnökhöz, melyben ez megbizna, fejezze ki a legfelsőbb köszönetet azon részvétért, melyet Magyarország népe Albrecht főherceg halálakor tanusított.

— **Katkolikus körök.** Csacszán (Trencsénymegye) hazánk legészakibb részében, mint nekünk onnan írják, február 25-én **katholikus kör** alakult. Az alakuló közgyűlés a kör védnökéül Bende Imre nyitrai püspököt, tb. elnöké Zmeskál Zoltánt, elnöké Tordy Ignác esperesplébánost, alelnöké Menkán Jánost, tb. alelnöké Moravszky Rezsőt, jegyzővé Benyecz Istvánt, pénztárossá Kompánok N., háznyaggyá Laczko Istvánt és könyvtárossá Kompánok Andrást választotta. Az új kath. kör már is 100-nál több tagot számlál s alapszabályai legközelebb terjesztetnek a belügyminiszter elé.

— **A függetlenségi válság.** Eötvösök és Justhek csütörtökön szerencsésen egyesültek, természetesen nagy lelkesedéssel s még nagyobb lelkesedéssel egy manifesztum közlését határozták el, melyben hosszasan magyarázgatják, hogy 6k függetlenségi elveik fönntartása mellett — kormánypártiak. Az Ugron-pártból legujabban kiléptek Tóth Ernő és Szinay Gyula, míg Szalay Imre belépett a pártba. Az Ugron-párt tegnap népes értekezletet tartott, melyen tudomásul vették Justhek kilépését egy külön manifesztum kibocsátását határozták el s végre Bartha Miklóst elnöké, Visontai Somát és Bartók Lajos pedig jegyzőké választották. — Lesz tehát még egy manifesztum — mi pedig esodáljuk

a függetlenségi párt vidéki hiveinek türelmét, melylyel nézi az országgyűlési függetlenségi párt machinációt.

Uj államtitkárok. A király Latkóczy Imre orsz. képviselőt belügyi államtitkárrá, Széll Ignác min. tanácsost belügyi másodállamtitkárrá nevezte ki. Jekelfalussy Lajos min. tanácsosnak pedig az államtitkári címet és jellegét adományozta.

A kunc. Az ultraradikális szélsőbaloldali Hermann Ottó orsz. képviselő addig-addig szolgálta liberalizmusával a kormányt, míg végre meg nem kapta a jutalmát. A kultuszminiszter ugyanis hivatalosan felszólította, foglalja el a nemzeti múzeumban természetrajzi őr állását. Hermann Ottó erre összehívta némely szélsőbaloldali elvtársát, a kik aztán kinomlották, hogy Hermann „huzatás” kötelességet teljesít, ha neki kinált állást elfogadja, Hermann Ottó azonban nagyon okos ember s azt izente vissza a miniszternek, hogy csak az esetben hajlandó elfoglalni az állást, ha emmelletti (a törvény ellenére) megmaradhat képviselőnek.

Fővárosi levél.

Március 1.

Karneval hereget eltemették, elpárentálták az öt megillető fejedelmi gyászompával. A gyászszertartás végeztével a sarokba repültek a esügrős bohócs-sipkák s a kikécsésző intézetek molymentes szokrényeibe visszavándoroltak a ríkió szinezű clownöltözötek és csodák-csodája, a farsangi hangulat egyre tart, ki-ki tör az ötletes jókedvs eget kér...

Ilyen vidám, ötletes farsangi hangulatnak tudjuk be a belügyminiszter tegnapi nyilatkozatát, melyben maga is helyeselte egyik törvénytudó szolgabírójának amaz eljárását, hogy P r o m u s d r t, a zágrábi érsek titkárját, aki szűz Magyarország földjén, az öt, mint horvát állampolgárt meg nem illető politikai jogokat mert gyakorolni, a határra toloncoltatta.

Ismételjük, mi a magunk részéről csak holmi farsangi ötletnek vagyunk hajlandók e nyilatkozatot kvalifikálni; nem vebotjuk azt komolyan, mert Magyarország belügyminiszteréről a törvénynek, a közjognak ily briliáns nem tudását a lelki szőgények iránt érzett minden szánakozásunk dacára sem tételezhetjük fel.

Vagy egész komolyan mondotta mégis? Ez esetben még akkor is jobban jár, ha a B á n f f y Dezső báró miniszterelnök példáján okulva, férfias bátorsággal bár, de még csak egy akadémikusjelölt ambicióját sem megközelítve kijelenti, hogy nemesak a viszonyokkal, de még csak a közjoggal sem is m e r e t e s. A szegény horvátok nem remélték, hogy összes politikai jogaik csak egy, ötletszerűen, egy miniszteri nyilatkozattal konfiskáltaknak. S ha a jelen speciális esetet vizsgáljuk, melyben a politikai jogok gyakorlása csupán egy néppárti képviselő-jelölttől való megismerkedésre s egész véletlenül a vole való utazásra szorított, úgy difficile est satyram non scribere...

Polónyi nagyon is helyes hurokat pengott a mai ülésen akkor, amidőn azt hangoztatta, hogy az, aki ily nyilatkozatot mert tenni egy ország színe előtt, M a g y a r o r s z á g b e l ű g y m i n i s z t e r e t o v á b b o g y p e r e i g s e m l e h e t.

Nekünk e nyilatkozathoz nines semmi hozzáadni valónk. A Ház nagy adomázója, aki különben nagy irodalmi műbarát is, a mennyiben nines a löcsei képos kis kalendáriumnak oly évfolyama, mely bibliatékájában helyet ne foglalna, B e s s e n y e i F e r e n c m a f e l s z ó l a l i s á v a l é l v e z e t e s s e t t e a v i t á t. A z a z c s a k t e t t e v o l n a, m e r t a m i d ő n é s z r o v o t t e, h o g y v a l a k i a l ö c s e i k i s k a l e n d á r i u m a d o m a t á r á b ó l e l l e n ő r z i, e g y s z e r r o e l h a l v á n y u l t s o l y s z i n t e l e n, z a v a r o s, s z a g a t o t t b e s z e d e t m o n d o t t, m e l y t ű t e t t m i n d e n k o r m á n y p á r t i s z ó n o k b e s z e d é n, c s a k a B á n f f y é n n e m!

A ház nem is késott megjegyezni:

— Mégis csak több szellem van a her-

cig Luluban! Azt sohasem hagyja el a jó kedve, még pártszakadáskor sem.

Apróság! pártszakadás. Folyik javában az akvomunka, röpködnek a rágalom, gyanúsítás, a befeketítés nyilai, csakhogy uralmukat és mandátumukat biztosíthassák azok, a kik az egyházpolitika cégére alatt mamelukabbak a mamelukoknál s szolgálatkészek, mint Pulszky Gusztó volt az időben, a midőn még az államtitkári koncot leste a méltóságos titulussal.

Fénykorát éri a „vakulj magyar” politikának, é politikának fényes betetőzése azon manifesztum, melyet jónak látott elküldeni Justh Gyula ur Kárpátoktól-Adriáig.

Nekünk ugyan a legkevesebb okunk van elszomorodni a bomlás e proceszusának láttára; hisz a történetek is csak nekünk adtak igazat, kik rég megmondoztuk, hogy hangzatos frázisokkal fölr lehet egy ideig vezetni a népet, de csak egy ideig. S hogy ez az idő már letelt, a néppárt legutóbbi fényes küzdelme bizonyítja.

Elhangzott az emlékeztető ige: Memento mori! — s a főváros napi ölete még mindig olyan, mintha csak a farsang java közepében volnánk. Egymást éri a sok bál multság s nekem úgy rémlik, mintha e féktelen élvhajzászából felém szongna az elvadult római nép övöltése, mely a régi, nagy, erős és dicső Rómának volt temetési éneke: Panem et circenses!

Arnó.

Telefon-jelentések.

Budapest, márc. 2. (Saját tudósítónktól.) Ülés előtt Szilágyi elnök jelenti Latkóczy Imre kinevezetését államtitkárrá, bemutatja Latkóczynak, képviselői mandátumáról lemondó levelét s felhatalmazást kéra nyitni kerületben való új választás elrendelésére. A választás még o h o b a n l e s z. Napirend előtt.

K o m j á t h y Béla (Eötvös-Justh-párti) személyes kérdésben válaszolni akar Polónyi tegnapi beszédére.

E l n ö k felszólalása után a ház nem ad orre engedélyt.

Következik a napirend: az appropriációs vita folytatása.

K o m j á t h y Béla személyes kérdésben szólal fel s visszautasítja Polónyinak azon szavait, melyek szerint a miniszterelnöknek 33 függetlenségi képviselő áll rendelkezésére. Nevezze meg ezeket Polónyi. Az ő pártja nem személyekért, hrnem elyekért küzd (gunyos nevetés balfelől.) Ő és elvtársai a kormányt ezental is támogatni fogják, ha ezt jónak tartják. Kifogásolja Polónyiek háromodrat (gunyos nevetés balfelől.)

P o l ó n y i Géza kijelenti, hogy ő az ügyet épen azért hozta fel, hogy módot nyujtson a kilépett Justhékna a cáfolatra, Komjáthy azonban nem cáfolt meg semmit.

S z a p á r y Gyula gróf megerősíti Ugron azon tegnapi közbeszólását, mely szerint A n d r á s s y Gyula gróf azt mondta, hogy a kormány bizik 33 függetlenségi képviselő jó indulatában. (Nagy mozgás)

U g r o n Gábor kijelenti, hogy ő sem állított többet, mint a mennyit S z a p á r y gróf mondott.

G y ű r k y Ábrahám gróf (kilépett) szerint a kormány első feladata volna helyreállítani a felekezeti békét és segíteni a gazdasági bajokon. Nem kétti, hogy a kormánynak az új választások után is meglesse a többsége e helyteleníti a kormány merev magatartását. Nem fogadja el a javaslatot.

M a j t h é n y i István (Ugronpárti) nem szavazza meg a javaslatot.

A b r á n y i Kornel polemizál Tisza Istvánnal. A kormány egyházpolitikája sok bajnak az okozója. Egy évvel ezelőtt még senkisé gondolt a néppártra. Az ellenzék figyelemzetését nem vette a kormány semmibe,

hanem a helyett paktál, hogy uralmon maradhasson.

Sehogysen érti a kormány magatartását a fuzió ügyében. A mit a nemzeti párt követel, az törvényen alapul. A revizió jogosult, a kiegyezés pedig jó, csakhogy nines teljesen végrehajtv. Nem szavazza meg a javaslatot.

P u l s z k y Ágost jogbölcséleti szempontból védi a kormány politikáját s a dr. Prémussal szemben tanúsított eljárást jogosnak tartja.

Ő t p e r e n y i szünet után Okolicsányi László akar beszélni. Miniszter nem lévén jelen, az ellenzék kiáltja: Minisztert kértünk. Végre belép Josipovich horvát, miniszter kit az ellenzék e szavakkal fogad: Külföldi miniszter!

O k o l i c s á n y i erre zajos tetszés mellett kifejti, hogy míg másutt a többség alkotja a kormányt, addig nálunk a kormány csinál magának többséget. A javaslatot nem fogadja el.

A vitát hétfőn folytatják.

Budapesti értéktözsde.

Budapest, március 2.

4 száz. aranyjárdék	124.10
Koronaértékű járdék	99.90
Magyar jelzőbank 4 száz.	101.50
Budapesti városi villamos vasut 296.56	
Rimaurányi vasut	277.—
Magyar regále-kárt kötvény	101.50
Magyar földteherm. kötv. 4 száz.	98.50
I. Hazai 4 száz.	101.25
Bazilika sorsjegy	8.25
Magyar város-kereszt sorsjegy	12.—
Arany cs. és kir. vert	5.92
Arany. osztrák vagy magy. 8 frtos 9.81	

Városi és vidéki hírek.

— *A »Fejérmegyei Napló« március hó 1-ével új előfizetést nyit. Felhasználjuk az alkalmat, hogy elbarátainkat, nevezetesen a néppárt hveit újra felkérjük lapunk támogatására.*

Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk, és hogy lapunkra mindennaptól kezdve elő lehet fizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Átlánljuk lapunkat, mint a néppárt hivatalos közlönyét, különösen a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

— **Requiem Albrecht főhercegért.** Rómából írják lapunknak, hogy ott a boldogult Albrecht főherceg lelki üdvéért február 26-án ünnepélyes requiemet tartottak. A requiemet d. e. fél 11-kor dr. Steiner Fülöp megyéspüspök mondotta. a collegium-germanico-hungaricum növendékeinek segédkezése mellett; az abszolutiót pedig gróf Schönborn bismarok, prági hercegérsek végezte. A requiemem nagyszámú előkelő közönség vett részt, köztük Revertesz gróf vatikáni osztrák-magyar nagykövet, a nagy követség teljes személyzetével, valamint a többi államok diplomai képviselőivel. A liberális lapok legutóbb azt újságolták, hogy dr. Steiner püspök folyó hó 3-án Bécsbe és onnan Budapestre érkezik. Tudomásunk szerint a püspök csak 10-ike körül, közvetlen a főrendiházi tárgyalások előtt tér vissza római utjából.

— **Adomány.** A székesfejérvári takarékpénztár a szegény iskolás gyermekek felruházására ez idén is 200 frtot s a helybeli kereskedelmi bank a jótékony négyzet pénztára javára 20 frtot adott, mely szíves adományaként ez uton is fogadják az egy-let nevében hálás köszönetemet. Re é Ist-vánné pénztárnok.

— **Eljegyzés.** Forster Elek, eszénadmegyei Dombegyházi földbirtokosnak egyetlen leányát, Elvirát február hó 24-én eljegyezte Noszlopy Emil huszár-főhadnagy. Az ifjú menyasszonynak nagyszülei voltak: néhai Forster Benedek, a nagyvenes években Tolnavármegye volt másodalispánja, és alapi Salamon Magdolna.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon nemesszívü emberbarátok, kik felejtethetetlen ním végtisztességén megjelentek, koporsó-jára koszorut helyeztek és fogatainkat rendelkezésünkre bocsájtották, fogadják ez uton is legészintebb köszönetemet. Székesfehérvárott, 1895. február 28. Tornyos Antal.

— **A rácalmási kath. kör** jegyzője, Chay Antal segédlelkész február hó 24-én a kör helyiségében rendkívül számos tag jelenlétében szép felolvasást tartott, fejtegetve Berzenyinek szavait: „Mind-nden országnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs“. Ebből kiindulva végig vezetve hallgatóit a világtörténelmon és tanulságosan fejtegette mily biztos erkölcsi alap a róm. kath. vallás ugy minden ember mint külö-nösen a magyar nemzet számára. A tagok megéljenézték a fololvasót s lelkesedtek a hallott magasztos eszméken.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a gyászhirot, hogy Szakál Miklós február hó 27-én hosszas szenvedés után öte 30-ik évében meghalt. Az engesztelő szent misé üldözött ma reggel 7 órakor mutatták be a Mindenhatónak a szent Ferenciek templomában. A boldogultat négy testvére s rokonai gyászolják. Ö. v. f. n.

— **Bíróválasztás.** Zámoly községben a Mártír István lemondása folytán megüresedett bírói széket febr. 28-án töltötték be. Megválasztottat egyhangu felkiáltással Simon József tekintélyes zámolyi lakos, a községnek egyik közkedveltségű embere.

— **A sorozás.** Városunk két-három nap óta nagyon élénk, a hadkötelesek nőiái, kurjantásai minden felé hallhatóak, részeg ember pedig uton utfélen található. Ilyenkor nagyon bátrak az ország jövőndobeli harkosai. A sorozás tegnap reggel kezdődött s ezen napon az I.-s korosztálybeli hadkötelesek közül megjelent 254, bevált 87. Ma a II.-odik korosztálybeliekre került a sor, megjelent 158 hadköteles, bevált közülük 45. Az eredmény tehát az előző évekhez képest kitünően mondható. A sorozás a legnagyobb rendben folyt le.

— **Táncmulatság.** A polgárdi izr. ifjuság f. hó 10-én az izr. templom javára Vid József kaszinó helyiségében zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti díj: személy-jegy 50 kr. Usaládijegy 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Sajtóügyi végtárgyalás.** A Zseli-féle ügyben tartott végtárgyalás első részét lapunk mult számában közöltük. A tárgyalás folytatása, mint már említettük, esztörtökön délelőtti volt, mely alkalommal a kir. törvényszék a következőleg alakult meg. Elnök: Madarassy István (a multkor tévesen Madarassy Lipótot ír-tunk) törvényszéki bíró, szavazó bírák: Scherer Kamill és Sohár Béla. A folytatálagos tárgyalás alkalomával mindenekelőtt a még fel nem olvasott inkriminált cikkeket olvastattak fel, a mi után Ujházy

Sándor kir. ügyész tartotta meg vádbeszédét. Sajnálja, hogy egy oly lap ellen kell vádat emlínie, a mely oly politikai elvet hirdot, a minőt ő is vall, mint állampolgár; ez azonban nem akadályozhatja közzétét kötelelössége teljesítésében. Majd rövidesen utal a tényekre s kéri a vádlottnak az 1848. évi 18. t. e. 31. §-a értelmében való megbüntetését. Zeleni Imre vádlott védbeszédében konstatálja, hogy itt a törvénynek egy oly sajátosság szimptomájával áll szomben, mely a modern társadalomban hatályon kívül helyezendó (?). Szerinte (!) már néhány hónap óta oly összeg áll rendelkezésére, a mely elég volna kaución, ámde egy politikai lap megindításával oly előkészületekre van szükség, (?) hogy azok csak 2-3 hónap alatt foganatosíthatók. (?) Elismeri, hogy az „Apponyi s az udvari méltóságok, továbbá a „Nemzeti aspirációk“ c. cikkei politikai jellegűek, ezt azonban eléggé mentik a lezajlott válságos idők (?). Védekezése végén kéri a törvényszéket, hogy ha már elítéli, ne ítélje fogházra, hanem pénz-bírságra. Ezután a törvényszék visszavonult s egy negyed órai tanácskozás után 12 óra felé felolvasták az ítéletet, mely szerint Zeleni Imre az 1848. évi 18. t. e. 31. §-a alapján 2 havi fogházra és 50 frt pénzbüntetésre, eselleg további 5 napi fogházbüntetésre, 3 frt eljárás, nemkülönbön a felmerülendő rabtartási költségek megtérítésére ítéltetett a következő indoklással: Vádlott, lapjában, jöllehet az a polgármesteri átirat szerint, mint társadalmi és szépirodalmi lap van bejegyezve, 1893 óta rendszeresen politikai cikkeket közölt, sőt mi több, még a vád alá helyezés után sem respokálta a törvénnyel, a mennyiben azután is politizált. Az ítélet ellen a kir. ügyész s Zeleni Imre felebezték.

— **Sorsolás.** A székesfejérvári önk. tüztöltő-egylet által kibocsátott sorsjegyek huzása ma d. u. ejtetott meg. A nyerő számok a következők: 2440 818 1614 485 420 2458 2472 1557 429 23 1475 348 427 737 1257 75 2019 288 655 364 2345 2701 227 2846 260 2516 1847 2890 1061 548 549 1751 1291 1547 885 1322 2292 924 1109 1041 1274 1684 1909 1997 1406 1183 1572 88 1132 1208 2819 1976 2545.

— **A bñti országos vásár** az eddigi előjelökből ítélve, nem lesz nagyon látogatott, a mi különösen a rossz ataknak tulajdontható. Eddig lovat s szarvasmarhát igen győren hajlotnak be.

— **Népesedési mozgalom.** Székesfejérvárott február hó 17-től 24-ig született összesen 24 gyermek és pedig 11 fi, 13 nő; ezek közül törvényes 9 fi, 11 nő, törvénytelen 2 fi és 2 nő. Maghalt ezen idő alatt 21 ember és pedig 9 kiskoru, 12 nagykoru. Mint halalok szerepolt: tüdővész 6, diar-chosa 1 s bronchitis 2 esetben.

— **Fülakasztotta magát.** Moóri levelezőnk írja, hogy Haas József ottani lakos és mezei őr február hó 28-án kamrájában fülakasztotta magát. Tettének oka mindaddig ismeretlen.

— **Jelméz-estély.** A székesfejérvári iparos ifjak önképzőkörének febr. hó 24-én a „Magyar király“ szálloda termeiben fényesen sikerült jelméz-estélye alkalomával felülfizetések fejében 19 frt gyült össze.

— **Zártkörű táncestély.** A „Felmayer István és fiai“ székesfejérvári kékfestő gyár betegségllyező pénztára javára f. évi március hó 16-án a „Magyar Király“ szálloda összes termeiben rendezendő tánc-estélyre a rendezőség már szétküldötte a meghívókat. Belépti díj személyenkint 1 frt. Családijegy 1 frt 50 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A cél szép és nemes, ámde minden-nek meg van a maga ideje A farsang elég hosszú volt, a nagybñti idők szak pedig nem tart oly sokáig, hogy a végét nem lehetne

bevárni. Montségül egyedül az a körülmény szolgál, hogy a Felmayer családnak a gyásza f. hó 4-ig tart, s e gyászából a gyári személyzet sem vonhatta ki magát.

— **Jótékonyág.** A következő sorok közlésére kéretünk fel: Nagylelkű jótévoink, Moltóságos Prifach József pápai prelatus nagyprépóst ur kegyes volt a „Székesfejérvári jótékony négyzet“ pénztára javára újabban 50 frtot adományozni. Lekötelező hálával nyilvánított legfőbb köszönetemet ezen nemes tetteért, mely fényesen igazolja az áldozatkész jótévoink a szenvedő emberiség nyomorának enyhítésére irányuló nemes érzetét. Székesfejérvár, 1895. márc. 1-én Szőgyény-Marich Julia védnök.

— **Gonosz fia.** Szakál Miklós moóri pékmester hasonnovü fia hótfőn kivilágos kivirradtig mulatott; atya ezért alaposan megdurgálta a lump fiut, mire ez ismét nyakába vette a moóri koresmkát s folytatta a mulatozást. Hazza ismét csak a reggeli órákban került. Ekkor már nemesak atya, hanem anyja is szidni kezdte, a miért a fia haragra lobbant s revolverrel melbe lötte magát. Golyója azonban nem talált jól s most kinok közt vergődik a gonosz gyermek.

— **Megszökött tolvaj.** Soros Anna martonvásári születésü, 22 éves, róm. katli. eselédloány a budapesti törvényszék-nél lopás büntetével vádolattott. A leány azonban a büntetés elől megszökött, a miért is a budapesti törvényszék most elrendelte körözötését. Személyleírása: közép magas-sága, sovány testalkat, arca hosszas, arc-szine egészséges, haja gesztenyebarna, szem-oi szürkék, álla hegyes, ismertetőjelo: himlőhelyes, nyelvismerete magyar.

— **Talált gyűrű.** Endli József helybeli lakos f. hó 1-én d. u. a Vörösmarty téren egy arany gyűrűt talált. Tulajdonosa a kapitányi hivatalban bármikor átveheti.

— **Járvány.** Vaal községben a vörhény, fültömírgyölbb és a bárányhimlő járványserü-leg fellépett. A hatóság részéről a kellő óvin-tézkedések már foganatosítottak.

— **Ujdság!** Megérkeztek a legújabb bel- és külföldi ruhakelmék külön-legességei, ugyszintén gallérok és kabát-kák, — olyan szép és óriási választékban, — hogy áruházunk, mely helyben a leggazdagabban van felruházva, valóságos kiállítási látványt nyújt. Megtekintés végett kérjük a n. érdemu közönség szíves látogatását. — *Deutsch Manó és Fia* női divat-áruháza.

* **Zongorát, pianinót és harmó-niumot,** a legkitünőbb bel- és külföldi gyártmányokat, legnagyobb választékban és a legjutányosabb feltételek mellett csakis **Heckentast Gusztáv zongora-termé-ben** lehet beszerezni **Budapesten, Kigyó-utca 7. sz. alatt.** Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a régi jó hírnevű országsetero olismert cégre, melynek külön e célra öpi-tett termeiben legnagyobb raktára van minden izlésnek megfelelő kiállítású, fekete, dió vagy matt fűben faragott vagy véssett díszítésű zongorák, pianinok és harmoniu-moknak. A külföldi elsőrendű gyárakból a világhírű „Schiedmayer és fia“ stuttgarti cég egyedüli képviselete, valamint a legjobb-nak és legolesőbbnak olismert „Thuringia Organ Comp.“ harmoniumjainak főraktára van itt, valamint átjászott zongorák nagy választékban, melyekért öt évi jutállást vál-lal a cég. Argyezéket kívánatra díjmentesen megküldi.

* Mídon a nagyközönség figyelmét *Unghudry László ceglédi* hírnoves *gyümölcsfa iskolájának* mai számunk-ban közzé tett hirdetésére felhívjuk, külö-nösen kiemeljük, hogy nevezetné a száz-

ezekre menő mindenféle nemes esemény felül még mintegy 1.500.000 darab 1—2—3 éves gyümölcse vadon van eladásra készen, még pedig: körte, alma, birs, doucin, paradicsom, szilva, prunus-myrabolana, Saint-Julien, besztercei-szilva, eper, saj-meggy, sárga-baranék, mándula és kókonybó.

* **Egyházi szerek, műhímzések,** templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztuti- és oltárképek, csillárok, fehérneműk, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szűts és Társa, a bibornok-érsék és Magyarország herceg-prímásának udvari szállítóit. Budapest, IV. Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kívánatra bérmentve küldik.

Irodalom és Művészet.

— **Színház.** Csütörtökön Komlósi Ilonának, a társulat naivájának jutalomjátékként Jókai Mór drámája: „Az arany ember” került színpadra félíg telt ház előtt. Az előadás általában véve eléggé sikerült, kivéve azon jeleneteket, melyekben az Oláh-nét helyettesítő Komlósi Nóé (Zsófi mama) szerepelt, a kinek játéka egyszerűen nem járt. Komlósi Ilonát (Noémi) a közönség tapsviharral fogadta s tisztelői egy szép csokorral leplek meg. A címszerep Szatmárinak (Timár M.) jutott, a ki feladatát sikeresen oldotta meg. Kiténtek még egyes játékokkal Déri (Krisztyán Tódor), Pálfi Vilma (Timea) és Mezei (Brazovits). (k.)

Pénteken félhelyárak mellett Dumanoir és D'Ennery silány színműve: „Tamás bátya kunyhója” került színpadra kis számu közönség előtt. Szerenét legjobban Déri (Harris birtokos) fogta fel, a ki a kemányszívű, zsarnok birtokosnak sikerült képét nyújtotta. Sárdi (Bird) a legkomolyabb pillanatot is nevetségessé tette izléstelen kurjantásaival. Szatmári (György) rokonszenves volt, a ki Gyurmánnal (György neje) együtt magára vonta a közönség figyelmét. Az előadás közép-szerűen sikerült. (k.)

— **A „Szent-Imre-Önképző-Egylet Almanachja.** A Budapestben alakult s rövid fennállása óta szépen virágzó „Szent-Imre-Önképző-Egylet”, hogy a nagy közönségben is érdeklődést keltsen munkássága iránt, elhatározta, hogy ezenül évi működéséről beszámoló irodalmi évkönyvet, almanachot ad ki. E célból külön almanach-kiadó bizottság alakult, mely most kiadta szét az 1895. évi almanachra szóló előfizetési felhívást. Az almanach mintegy 8—10 nyomtatott iven május hó közepe táján fog megjelenni, előfizetési ára 1 frt, a tiszta jövedelem az egylet almanach-alapjára fordítatik. Az előfizetések legkésőbb március hó 31-ig az egylet címére (Budapest, IV. Ferenciek bazára) küldendők, de szíveségből, és tekintettel a kath. irodalmi célra szerkesztőségünk is elfogad előfizetéseket.

— **Az „Irodalmi Közlöny”** 2-ik száma egy igen érdekes és fontos tanulmányt közöl. A Uer István tollából „A katolice ismus és a sajtó” címen, mely a sajtó jelen tőségét domborítja ki és igen praktikus utmutatásokat ad arra nézve, hogy mily uton módon lehet a kath. sajtót népszerűvé, elterjedté és így befolyásossá tenni. Lapszemle c. rovatában a kath. folyóiratokat ismerteti, könyvismertetések című rovatában pedig a nevezetesebb irodalmi termékekkel foglalkozik. Nem ajánljuk eléggé ezt a hézagpótló havi folyóiratot olvasóink figyelmébe, melynek előfizetési ára egész évre 1 frt. 60 kr, szerkesztője, Babi József tanítóképző tanár Egerben.

— **A „Havi Közlöny”** február havi füzeté igen sok hasznos tudnivalót közöl az elméleti és gyakorlati lelképásztorság köréből. Irányeik című rovatában a következő

fejtegetéseket találjuk: Leleképásztorkodással foglalkozó papok, mint a nép képviselői politikai testületekben s mint orsz. képviselők. Leleképásztori orvostan stb. (IV.) Ajánljuk a klerus pártfogásába Tokody és Patzner által szerkesztett folyóiratot, melynek előfizetési ára egész évre 4 forint. Kiadóhivatal: Uj-Pécs (Torontálmegeye).

— **A „Lányok Lapja”** nak 11-ik száma változatos tartalommal s néhány jól sikerült illusztrációval most jelent meg. Tartalmát könnyen folyó elbeszélések s rövid, csattanós versek képezik. A füzethez a „Történelmi arcképcsarnok” II. füzeté van csatolva. Ajánljuk a közönség figyelmébe a Dolinay Gyula szerkesztésében megjelenő folyóiratot, melynek előfizetési ára a melléklettel együtt egész évre 4 frt. kiadóhivatal: IV. Keckeméti u. 13. sz.

— **„Herko Péter”** kath. élelapi folyó 9. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Melegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlanul elterjedt élelapi olvasóink figyelmébe. A „Herko Péter” előfizetési ára egy évre 4, félévre 2 frt. Szerkesztője Markos Gyula, a Kath. Örtűzek ismeretes kültője, kinek címére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, zsibáros-utca 7.)

— **Kakas Márton.** A Sipulusz által szerkesztett élelapi 9-ik száma igen sikerült illusztrációkkal és szöveg-tartalommal jelent meg. A „Kakas Márton” előfizetési ára egész évre 4 frt. A szerkesztőség címe: Budapest, Rökk-Szilárd-utca 4.

Közgazdaság.

A gazdasági hitel.

(z-n.) A gazdasági hitel kérdése már régóta többrendbeli törvényes és konkrét intézkedéseknek képezte tárgyát. A társadalom, nevezetesen a gazdaosztály mindig foglalkozott e fontos kérdéssel. mikor pedig a mult év őszén ellenzéki körök ismét felvetették, akkor a kormány, hogy a gazdasági hitelnek az agrarizmus-sal szoros kapcsolatban álló mozgalmát ellensúlyozza, egy u. n. agrárbank eszméjét vetette fel, melytől annak idején óva intettük olvasóinkat, mert kislit, hogy az agrárbank nem annyira a kisgazdák hitelügyeit, mint inkább néhány nagy banknak érdekeit volna hivatva szolgálni.

A hitel általános fejlődése mellett és az azt közvetítő Osztrák-Magyar-Bank és más fővárosi és vidéki bankok mellett, melyek váltóüzletekkel és kölcsönügyekkel foglalkoznak, vannak takarékpénztáraink és földhitelintézeteink is és ezek mellett idegen intézetek is kereskednek e téren.

Legutóbbi években számos városban és községben hitelszövetkezetek is létesültek, melyeket a gazdák nagyban felkaroltak.

A kormány viszont a hipotekális hitelnek bizonyos gazdasági műveletekre való kiterjesztésére a földhitelintézetet használta fel.

Ez ellen nincs és nem is lehet kifogásunk. De sem a hitelszövetkezetek, sem a földhitelintézet, sem a fentnevezett intézetek nem karolják fel a gazdasági hitelt azon szempontból, melyről azt mi magának a kisbirtokos osztálynak érdekében óhajtuk: a kisbirtok szükségletének szempontjából.

Institúciók kellene itt, nem pedig bankok, mint ezt nemrégiben kifejtette a „Fejérmegyei Napló” programja.

Az ezen programban kifejtett s a néppárt programjával teljesen azonos vezéreszmék fonalán kell foglalkoznunk a kisbirtok fejlődése igényeivel.

De ezen programban az is foglaltatik, hogy a magánjog és a közigazgatás intézményei sem maradhatnak el, ha el akarjuk érni azon célt, hogy egészséges, reális birtokviszonyokat, a kisgazdasági termelés fejlesztését és a kisgazdák számára kellő jólétet teremtsünk.

Hogy e célt elérhessük, első sorban szükségesek statisztikai adatok a kisbirtokos osztály állapotáról. Már évek óta hangoztatják ezen adatok összeállításának szükséges voltát — és ma immár ott vagyunk, hogy ezek nélkül, általános benyomások alapján kell majd nemcsak hozzászólni a dologhoz, hanem talán a kérdést is megoldani.

Ez is egyik „vivmánya” a liberális rendszer husz éves uralmának!

Értéktőzsdéi heti szemle.

Budapest, 1895. március 2.

Lustig Miksa budapesti banköz hejijelentése a „Fejérmegyei Napló” számára

A tőzsde eddig megszokott képe lényeges változást mutat. Már eddig mindig a hausse virágos utain haladtunk fölfelé, úgy az elmúlt héten a baisse göröngyös útján rohamosan bukdaesoltunk. A hausse okát a már multkor is említett tőzsdemegrendszabályozás vonta maga után.

A belföldi pénzpiac helyzete a régi, a forgalom esekély. Az ultimo alig volt érezhető.

A tőzsde helyzete, mint már említettük, a magyar hitelbank osztrákéknak 22 frtban való megállapítása következtében lényegesen megváltozott, a vevők teljesen eltűntek, míg a kínálat oly rohamos volt és olyan ijesztő mérveket öltött, hogy egyes papirok árfolyamát 30—40 frrtal szorította le. A kínálati főtárgyat a bankpapirok képezték és ezek közül főleg a két hitelrészevény, a magyar hitel 45, az osztrák hitel 26 frrtal hanyatlott, a többi értékek is ezen összeg körül ingadoznak.

Járadékok a nagy hanyatlás alatt is megtartották árfolyamukat.

Bankrészevények kivétel nélkül csökkentek. A sorok végén fölállított táblázat ezt könnyen áttekinthetőleg illusztrálja.

Takarékpénztárok alig változtak.

Biztosító részvények közül első magyar 125 frral esett.

Bányapapirok 5—10 frrtal csökkentek.

Téglarészevények 6—12 frrtal estek.

Közlekedési értékek közül az államvasut árfolyama magával rántotta a hitel esökkenését, a villamos pedig 40 frrtal csökkent.

Sorsjegyek nem változtak.

A reakció hatása alatt az árfolyamok a következő variációt mutatják:

	febr. 20.	febr. 27.	márc. 1.
Magyar aranyjárdék . . .	—	—	124.95
korona	—	—	99.10
hitelbank részv.	499.50	461.50	472.75
jelzálogbank	292.—	275.40	286.75
leszámitoló	315.25	304.—	312.50
Villamos vasut	325.—	278.—	301.—
Rimamurányi	289.—	262.—	277.—
Osztrák hitel	412.—	389.—	389.—
Osztrák államvasut	398.—	382.—	398.—
Déli vasut	105.—	104.—	100.—

— **Az egyenesadók reformja.** Wekerle Sándor még miniszterelnök korában az egyenes adók reformját tervezte s ez ügyben memorandumot készített, mely most jelent meg. Dr. Kiss Ernő az „E-s”-ben hosszasan foglalkozik a memo-

randummal s többek között ezeket írja: Az emlékiratnak szem előtt kell tartania azon elvet, hogy „add meg az államnak, a mi az államé, de viszont az adó alanyok közérdekeit sem lehet, sem szabad a lehetőség legmesszebb menő határáig — figyelembe nem venni, mert a polgárok jóléte s a közvagyonosodás az állam jóléte is”. Ez az, a mit a kormány eddig teljesen szem elől tévesztett. Mindent tett az „állam”-ért és semmit a polgárokat.

— **Az alföldi inség** ügyében tartott kormányankétről azt írta a félhivatalos „B. T.”, hogy a lapok ezen ankét lefolyásáról téves közleményeket hoztak, a mennyiben az ankét célja nem az inségeseken való segélyezés, és nem a szocialista mozgalom orvosszereinek megállapítása, hanem egyszerűen a kormány információja volt. — Annál rosszabb. Az alföldi szocializmus nem tegnapi keletű. Már évek óta fenyegeti az a népet s a Wekerle-kabinet örököse, a Bánffy-kormány még most is csak információkat szerez? Hiszen, míg a kormány beszerezi a kellő „információkat”, addig még az ankétek egész sorozatára lesz szükség, információk pedig, és ankétek nem segítenek a bajon. Itt cselekedni kell, nem pedig sokat tanácskozni.

— **A selyemtenyésztés érdekében.** Székesfejérvár szab. kir. város kapitánysága részéről közhírré tétetik, miszerint azok, kik a kormánytól ingyen selymért petét, az 1895. évi tenyésztésre annak idején kívánnak, jelentseik magukat azonnal Tomsits Gyula városi gazdasági tanácsosnál, jegyzetsek fél az ott levő ívkekre neveiket, egymint, hogy mennyi petét kívánnak. A ki ez alkalommal elmulasztaná magát jelenteni, az utólagos jelentkezéskor csak kevesebb petét fog kaphatni, mintsem kívánt volna. A kik jelentkeznek, kötelezik magukat a pete átvételére. A ki ingyen petét elfogad a kormánytól, kötelezi magát a következőkre: 1. Hogy a selyemtenyésztési felügyelőség, illetőleg közgeinek utasításait mindenben pontosan teljesíti és elismeri, hogy, ha a felvigyázó vagy felügyelő utasításait mindenben nem követi, akkor a felügyelőnek jogában áll a hernyókat tőle bármikor elvenni. 2. Hogy senki másról tenyésztésre petét el nem vállal. 3. Hogy az államtól nyert összes petemennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítja és petetermelésre semmi szin alatt sem. 4. A termelt gubókat a selyemtenyésztési felügyelőség e célból megbízott közgeinek beváltás végett okvetlenül és minden körülmények közt átadja és azokat semmi szin alatt másnak el nem adja, vagy el nem ajándékozza. A tenyésztő aláveti és kötelezi magát arra, hogy a lombot naponként csak is délelőtt 6 órától 11-ig és délután 3 órától 6-ig — a község előjáróságának ellenőrzése alatt és az ez által kijelölt helyen szedni tartozik. 5. A gubók tekintet nélkül arra, hogy puhák-e vagy dupla gubók, vagyis általában azon gubók, melyek külsőleg tiszták és nincsenek fekete foltjaik, hogy ragadnak és a többi gubót bepiszkítják, élő állapotban különint legalább is és minden esetre mint I. osztályu gubók 1 forinttal váltatnak be. Ha azonban a körülmények megengedik, magasabb árban is be fognak váltatni. A II.-od osztályu gubók azon gyenge, egészen puha gubók, és a melyek oly annyira piszkosak és nedvesek, hogy a többi gubót is beszennyeznek; ezek különként, mint hasznavehetetlenek 10 krajczárjával váltatnak be. 6. Hogy a termelt gubómennyiség beszállgatása alkalmával a kapott petékkal kiadott selymet, igazolvány könyvecskét, valamint a petét tartalmazó dobozokat, a selymet a felügyelőségnek visszaszállgatja; ellenesetben minden egyes dobozért 10 krt tartozik megteríteni. Minden tenyésztő ugyanakkor, midőn a hernyót kapja, egyuttal kap minden gramm pete után 3 iv papírt is, melyet elfogadni tartozik és melynek ára a beváltás alkalmával a gubóvételárból fog tőle levonatni

Hőmérőt a felügyelőtől csakis a tenyésztők vehetnek, ára darabonként 10 krajczár. 8. Azok, kik termelt gubóikat bárki másnak, kereskedőnek, házalónak stb. eladnák, meg fognak büntettetni később meghatározandó összeg erejéig.

— **Feloldott zárlat.** Polgári fejezmegyei község egyik nagy pusztáján ragadós száj- és körömfájást tapasztaltak nemrégiben a szarvasmarhák közt s emiatt a község összes pusztáit zár alá helyezték. A zárlat nagy felháborodást okozott a községben s a tiltakozásnak minden törvényes eszközét igénybe vették, hogy a zár alól szabaduljanak. Most végre — mint nekünk írják — megérkezett az alispán rendelete, amely a zárlatot feloldja, mivel — így szól a rendelet — a vész időközben megszűnt.

— **Székesfejérvári piaci árak.** 1895. március 2-án:
Gabona: buza 6.—6.20, rozs 5.10—5.20, árpa 6.10—6.20, zab 5.50—5.60, kukorica 5.80—6.—, bab 8.50—8.60 frt métermázsánként.

Hízott sertés: könnyű 27—29, nehéz 32—33 kr. klg. eleven súly szerint.

— **Moóri piaci árak** március 1-én:
Az árak a régiék kivéve a bor leszállott v. is 18—20 frt. de még ezen az áron sem kell senkinek.

Szerkesztői üzenetek.

G. J. Esztergom. Önnek minden tekintetben igaz van. Az igazi műveltséget csak a szív és az ész lehetőleg tökéletes harmoniája adhatja meg. — Vasvármegye. Ugyan! Ugyan! — M. Gy. Alsó-Alap 1 ár = 100 méter : 1 hektár = 100 ár. —

A legnagyobb

títoktartás

leple alatt

tett egy angol orvos Keletindianában, egy tapasztalatokban gazdag utazást, a melynek eredményeként egy vaskos kötetet adott ki. E mű, a mely a maga nemében páratlanul áll, remek magyaros irályával, művészi kiállításával minden ház dísz. Megrendelhető **Groholy Károlynál, Budapest, Soroksári-utca 33.,** 50 kr-ért, de 55 kr. előleges beküldése mellett bérmentve küldjük meg. Hogy e műnek minél nagyobb elterjedést biztosítsunk, az első megrendelő egy ezüst órát, az utána következő 9 egyenkint egy „Jószív”-sorsjegyet, az ezután következő 10 pedig egyenkint egy díszes szentképet kapnak külön jutalmul.

Azonkívül minden egyes megrendelő ingyen jutalmul egy tanácsadót kap, a melynek segítségével a lottón biztos nyereségre tehet szert. Siessen tehát mindenki, míg a készlet tart.

ALCSUTHON

a főhercegi udvari kertészetben kaphatók parkok és sétányok létesítésére alkalmas

disz-fák és disz-cserjék.

Továbbá mindennemű **gyümölcsfák és gyümölcs-cserjék, rózsák stb.**

Árjegyzékeket

megkeresésre ingyen és bérmentve küld a főhercegi udvari kertészet **ALCSUTHON. (Fejérmegye).**

Tőzsdei megbízásokat

jutányosan és belkiismeretesen eszközöl

Lustig Miksa,

bank és váltóháza Budapesten,
Váci-körút 43.

Megbízható információk.

TELEFON 1070.

ALAPITTATOTT 835.

Alapított: 1865-ben.

A legjobb

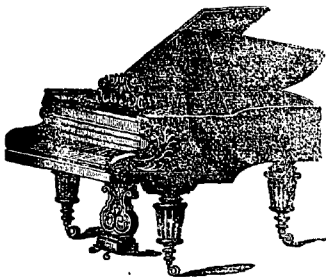
ZONGORÁK,

pianinók

és

harmoniumok

legelősbban kaphatók tökéletes jórállás mellett.



HECKENAST GUSZTÁV

hirneves zongoraeladási és kölcsönző intézetében,

Budapest, IV., Kigyó-utca 7. szám.

Schiedmaysr és fia, leghíresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyedüli képviselője, a világ legjobb és legelősbban harmoniumai — **Árjegyzék ingyen.**

STOWASSER J.

csász. és kir. udvari és hadseregi szállító, hangszergyáros
Bndapest, II. kerület, Lánchid-utca 5. szám.

Saját gyártmányú fuvó-, vonó- és ütő-hangszerek, kitűnő erős hangu

cimbalmok

és azok alkatrészeiről nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Tűzoltói, községi zenekarok és más zeneegyesületek felszereléséhez szükséges fuvó- vagy vonó hangszerek a legolcsóbb árban és legelőnyösebb fizetési feltételek mellett.

Mindennemű hangszerek és harmonikák javítása a legolcsóbb árban eszközöltetnek.

Elpusztíthatatlan erős orgona-hangu harmoniákról külön árjegyzék kérendő.



Csaka hangszerek becserejtetnek.

Kücségi dobok.

Székesfejérvár,
Iskola-utca, saját ház.

Foghuzás,
plombálás,
műfogak.

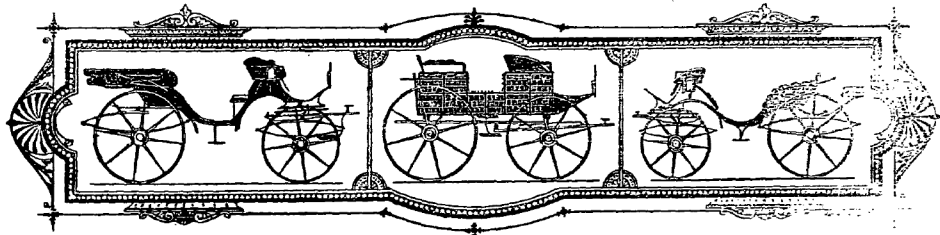
Dr.
**Huszár
Adolf**
fogorvos

Foghuzás,
piombálás,
műfogak.

Rendel: déleltt
8—12. d. u. 2—6.



Arany érem



Arany érem

KOVÁTS GYÖRGY kocsigyártó

SZÉKESFEJÉRVÁR, FAZEKAS-UTCA 2. SZÁM.

22 év óta már fenálló kocsigyártó üzlettel kapcsolatosan

KOVÁCSMŰHELYT

állítottam fel, s így azon helyzetben vagyok, hogy az általam készített kocsik kiváló jóságáért minden irányban a kellő garanciát elvállalhatom.

Ugyancsak fazekas-utca 2. szám alatt levő saját házamban, a mai kor igényeinek megfelelő mindennemű kocsikból dúsan felszerelt raktárom van berendezve. Bármily új kocsi megrendeléseket, javításokat leggyorsabban eszközölöm, s azok szak szerű s a kereslő közönség igényeinek megfelelő elkészítéseért garanciát vállalok.

STEININGER SÁNDOR

divat-, vászon- és fehérenmű-üzletében, a legjutányosabb és legrszolidabb kiszolgálás

Székesfehérvár, Nádor-utca 19. tejes-köz sarkán.

Farsangi cikkek nagy választékban. Téli árak fél áron kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. — Mintákat bérmentve küldök.

A ház lerombolása és ujjaépítése miatt
f. évi március hó 1-től kezdve
tetemesen leszállított árákon
árusit

CSIKÓS ENDRE

FÉRFI-SZABÓ és DIVATÁRU ÜZLETE,
Székesfehérvárott, püspök-téren.

Ajánlja legjobb gyártmányu

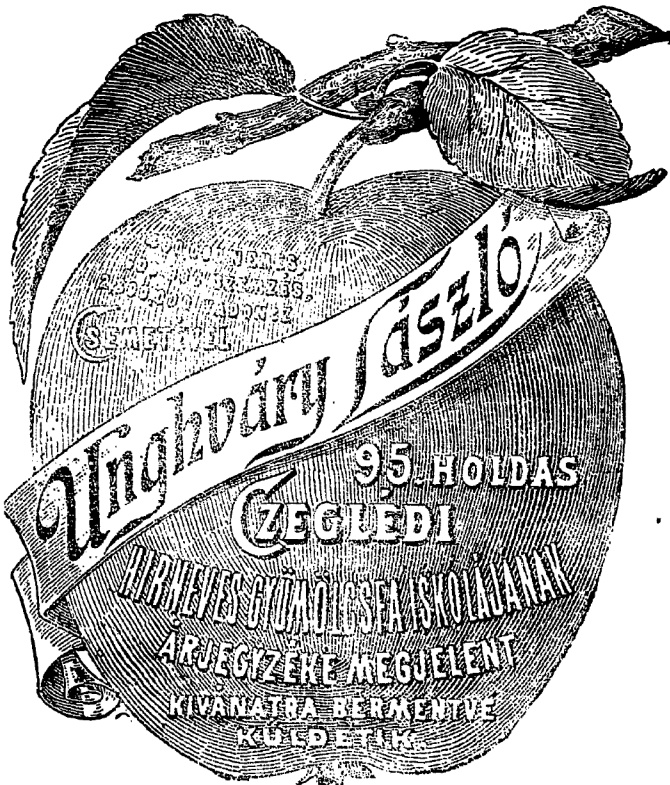
bel- és külföldi szöveteit,

férfi ruhákra, legújabb szabással és finom kiállítással.

Dus választéku kemény és puha kalapok elsőrendü gyárosoktól.

Grázi „Pichler“-féle lóden kalapok, legújabb formák.

Ingek, lábravalók, harisnyák, legújabb nyakkendők, gallér és kézölök,
esernyők, séta botok, sapkák, keztyűk, illatszerek és kézmosó
szappanok.



HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére felvételnek
Marián György könyvnyomdájában
SZÉKESFEJÉRVÁR, SZT-ISTVÁN-TÉR 1. SZÁM,
hol mindennemű nyomdai munkák olcsón készíttetnek.

Nyomatott Marián György könyv- és műnyomdájában Székesfehérvárott.

FEKETE A.

férfi szabó

Székes-Fehérvárott.

Alulírott bátorkodom a n. é. közönség
b. figyelmét

Iskola-utca 1. szám (tejes-köz sarok)

Klökner Péter-féle házban levő

férfi szabó üzletemre

tisztelettel felhívni.

Több évi szakképzettségem és a szabá-
szatban való jártasságom remélni engedik,
hogy a szakmámba vágó bármilyen igények-
nek megfelelek, — egyszersmind jelenleg
azon helyzetbe jutottam, hogy ugy belföldi
valamint

francia-, brünni- s angol-gyártmányu
kelmékből

rendkívül jutányos áron

képes vagyok a legszolidabb kiszolgálást
nyújtani s főtörekvésem leendő, hogy a n. é.
közönség teljes bizalmát kiérdemeljem.

Szövetmintákat választás után, kivá-
natra egész végben is megmutatom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pon-
tosan teljesíttetnek.

A n. é. közönség nagyrabecsült, illetve
további pártfogását kérve s magamat szives
jóindulatába ajánlva, vagyok kész szolgálja

FEKETE A.,

férfi-szabó.

Ügynökök

kerestetnek

magas jutalék mellett

ugyszintén

az üzleti forgalom szerint

bizonyos havi fizetésre

is felvételnek

Goldschmied Emil

ablakredőny-, zsalu- és rouleaux-
gyárában

Prága—Bubna.

Ausztriás Magyarországon legnagyobb üzem és szakmában.

Kittintetve: 30 arany, ezüst és állami éremmel.